

8 Förslag

Att beakta vid förtätning

Den önskvärda utvecklingen av Södra Guldheden är att området ska kunna förtätas samtidigt som områdets karaktär bibehålls. För att Södra Guldheden ska kunna bibehålla sin nuvarande karaktär vid en eventuell förtätning behöver man styra upp hur denna förändring får lov att ske.

Utifrån den karaktärisering som tidigare redovisats anges nedan beaktanden som bör göras för att områdets karaktär ska bibehållas vid en eventuell förtätning.

Planen

Kvaliteter (att bibehålla eller förstärka)

- Planens form och struktur bör bibehållas som en väl sammansatt helhet
- Form, skala och placering är viktiga parametrar att ta hänsyn till
- Förtätning bör ske i form av hus i grupper
- Bebyggelsen inom en grupp bör vara av samma karaktär
- Grupperingarna bör fortsätta vara tydliga med tillräckliga avstånd mellan varandra
- Där enstaka hus ska tillkomma bör dessa förankras och anpassas på lämpligast sätt till befintliga husgrupper

- Tillägg i bebyggelsen bör inte utgöra störande moment
- Bebyggelsen bör inte placeras för tätt
- Gator och byggnader bör fortsätta följa den befintliga terrängen
- Husens riktning i landskapet eller längsmed vägsträckningar, bör följas inom gruppen
- Bebyggelsen bör ha en smäcker och ren form
- Formen bör vara tydligt förankrad i det bebyggelsebestånd som finns idag
- Variation bör finnas och vara väl avvägd
- Naturlig grönska bör sparas såväl mellan husen som tätt intill
- Grönskan bör fortsätta utgöra ett tydligt inslag i området
- Terrängen bör vara väl synlig
- Stadsbilden är såväl inifrån som utifrån området viktig att beakta

"Brister" (förslag till åtgärder)

Inga direkta brister är påträffade, men för att inte frysa Södra Guldhedens utveckling bör man förtäta där det är möjligt utan att det påverkar områdets karaktär i negativ riktning.

Bebyggelse & Arkitektur

Kvaliteter (att bibehålla eller förstärka)

- Bebyggelsen bör fortsätta bestå av flerbostadshus
- Husen bör ha en anonym karaktär för att inte störa befintligt helhetsintryck
- Varje hus bör vara unikt i detaljerna men med viss enhetlighet i huvuddragen
- Måttfull variation bör finnas
- Hantverksmässighet bör, om möjligt, eftersträvas
- Detaljer bör vara omsorgsfullt utformade och bör vara inarbetade på ett naturligt sätt i fasaden
- Materialen som används bör vara av god kvalitet
- Balkonger bör finnas och vara av omsorgsfull design samt placeras i ett gynnsamt läge
- Form- och fasaduttrycket bör vara enkelt och karaktäriseras av rena linjer
- Formen bör vara vanligt förekommande i området
- Val av hustyp bör vara väl förankrad till platsen
- Höjden bör anpassas till omkringliggande bebyggelse, terrängen och till den siluettverkan den ger
- Fasadmaterialiet bör finnas representerad i det befintliga bostadsbeståndet
- Färgerna bör på ett harmoniskt sätt smälta in i den övriga miljön

"Brister" (förslag till åtgärder)

Inga direkta brister är påträffade förutom bebyggelsen från 1990-talet som inte är förankrade till området. Dessa utgör ett bra exempel på hur fel det kan bli att förtäta med solitärer i Södra Guldheden. De har både fel form, skala och placering.

Grannskapstorget

Kvaliteter (att bibehålla eller förstärka)

- Bebyggelsen i längor bör bibehållas och bör inte byggas om så det arkitektoniska uttrycket förändras
- Torget bör fortsätta ha sin öppna karaktär åt båda håll och bör inte slutas
- Kontakten med naturen bör bibehållas
- Markbeläggningen bör vara densamma
- Skulpturen och fontänen bör i liknande tappning finnas kvar inom torget

"Brister" (förslag till åtgärder)

Ett positivt bidrag till torget hade varit att öppna upp de numera slutna skyltfönster som främst livsmedelsaffären har. De stänger in torget och minskar både intresset kring torgets fasader samt närvaron kring torget. Torget bör rustas upp med varsamhet för att göra det mer trivsamt. Detta kan göras genom bland annat fler bänkar, planteringar etc.

Armaturen bör också göras mer enhetlig och man bör studera tillgängligheten kring torget. Det finns en överdimensionerad trafik- och angöringsyta framför torget som borde göras mindre och mer gemytlig.

Grönskan

Kvaliteter (att bibehålla eller förstärka)

- Naturmark bör finnas sparad såväl intill som mellan husen
- Mark som nyanläggs bör ha naturen som utgångspunkt
- Mellanrummen bör ha en tilltalande rumslighet genom mänskliga proportioner
- Utemiljön bör ha en måttlig funktionsuppdelning
- Vid nyplanteringar bör långsiktighet beaktas så att träd kan växa sig stora
- Gång- och cykelstråken bör in i det längsta bibehållas gröna om inga goda argument talar för annat
- Parkerna bör bibehållas och bör ej bebyggas eller på annat sätt förvanskas
- Grönområdet bör bibehållas som en sammanhållen enhet och bör inte under några omständigheter fragmenteras
- Ekologiska och mänskliga värden bör uppmärksammas och studeras vidare
- Grönområdet karaktär, som en tämligen avskild och frodig del av området, bör finnas kvar
- Bebyggelse bör främst placeras på höjdpartierna och lämna dalgången fri

- Gröna korridorer bör beaktas och vidmakthållas
- Kompensationsprincipen bör eventuellt tillämpas inom området där detta anses lämpligt, så att inte bevarandevärd grönska slentrianmässigt byggs bort
- Plan mark lämplig för bollspel eller annat bör sparas från byggnation

"Brister" (förslag till åtgärder)

Flertalet av Södra Guldhedens gång- och cykelvägar sträcker sig, som tidigare nämnts, genom gröna stråk. Dessa kan upplevas otrygga främst när mörkret lagt sig och bör röjas ifrån sly samt få den allmänna miljön upprustad. Stråken bör bibehållas gröna då de, trots med en viss otrygghet, erhåller stora positiva kvaliteter. Man bör här eventuellt arbeta mer aktivt med belysning. Man bör då även arbeta med ljusets färger och studera dess skuggverkan. Trygghetsvandringar bör göras i området för att ta reda på vilka stråk som känns mest hotfulla. Vissa stråk kanske anses behöva en högre integrering av människor då ljussättning och uppröjning inte räcker. En byggnation bör då övervägas för att göra området mer trivsamt.

Parkerna måste skötas och en skötselplan bör upprättas. Parkerna har höga kulturhistoriska värden och stadsdelsparken bör få klotter och dylikt från intilliggande byggnader borttvättade.

Grönskan kan inte bara stå och gro om den ska fortsätta ha höga kvaliteter ur ett mänskligt perspektiv. I främst det större grönområdet behöver sly röjas för att området ska få en mer aktiv användning. De som rör sig i området idag håller sig främst på gångvägarna då grönskan emellan är svårtillgänglig. Området behöver också upprustas då bänkar och armatur är nedklottrade och på vissa håll överväxta. Grönområdet känns i dagsläget ganska otryggt såväl på dagen som på kvällen, med en förhållandevis liten mänsklig aktivitet och rörelse. Den inventering som har gjorts av grönområdets ekologiska värden bör uppdateras och även kompletteras med en sociotopskarta.

Utemiljön

Kvaliteter (att bibehålla eller förstärka)

- Utemiljöerna bör anpassas efter terrängens förutsättningar
- Förutsättningar bör finnas för vistelse utomhus med uteplatser på attraktiva platser
- Uteplatserna bör utformas på ett identitetsskapande sätt
- Bänkar bör finnas i utemiljön
- Blomsterplanteringar är ett välkommet bidrag
- Detaljerna i utemiljön bör vara av hög kvalitet
- Naturen bör vara ledstjärnan vid nyanläggningar

"Brister" (förslag till åtgärder)

Inga direkta brister är påträffade.

Trafiksystemet

Kvaliteter (att bibehålla eller förstärka)

- Överlag bör vägnätet betraktas som kulturhistorisk värdefull
- Ny bebyggelse bör anpassas till det befintliga vägnätet
- Tillkommande bebyggelse bör kollektivtrafikanpassas

"Brister" (förslag till åtgärder)

Det visuella intryck som Doktor Allards gata ger från Wavrinskys plats bör smalnas av, då det idag är en överdimensionerad trafikyta och inte bidrar till någon positiv entré till området. Den bör dock inte fysiskt förändras med tanke på att denna plats åskådliggör trafiksystemets innehåll och intentioner, bäst och tydligast i hela Södra Guldheden. Dock skulle platsen påverkas i positiv riktning med hjälp av trädplanteringar längs med spårvagnsvallen. Detta skulle, förutom att skapa en mer rättvisande entré till området, ge infartsleden mer mänskliga proportioner som på ett bättre sätt överensstämmer med Södra Guldhedens karaktär.

Övriga beaktanden

Området bör fortsätta präglas av:

- Omsorg
- Enkelhet
- Hantverksmässighet
- Mänskliga proportioner

Platser som kan lämpa sig för förtätning

Som jag tidigare har nämnt, finns det inte några självklara platser att förtäta i Södra Guldheden. Området har inte några direkta brister som skulle kunna lösas genom förtätning. Istället har jag försökt välja ut platser som hade kunnat lämpa sig ur det avseendet att inga direkta "skador" på området skulle behöva inträffa. Som utgångspunkt för detta har jag haft områdets karaktärsskapande delar, aktuell forskning kring kvaliteter som finns i området samt de beaktanden som bör göras vid en eventuell förtätning. Detta har också legat till grund för övergripande planförslag av de olika platserna som jag föreslår vara lämpliga. Jag vill framhålla att detta endast är förslag och exempel på hur en förtätning kan tänkas ske i området. Det är fullt troligt att man även kan förtäta på andra sätt, samtidigt som områdets karaktär bibehålls. I denna del av arbetet har jag inte gått in så mycket på detaljer men det betyder inte att de är utan betydelse. Vid en eventuell förtätning av området bör även övriga beaktanden tas till hänsyn, då dessa är av stor vikt för att områdets karaktär även i framtiden ska vara intakt.

Förslagen inrymmer tillsammans cirka 320 lägenheter som är beräknade utifrån ett genomsnittsmått på 100 m² per lägenhet. Detta är relativt högt mått på en lägenhets genomsnittstorlek, men eftersom jag vill försöka få till stånd en högre andel stora lägenheter i området, tror jag att det kan vara rimligt. Jag har också antagit att det kommer bo cirka 2.5 personer per lägenhet och därmed kommer befolkningsantalet

i Södra Guldheden, vid full utbyggnad öka med cirka 800 personer. Antalet parkeringsplatser är beräknade utefter den norm som finns för detta läge i Göteborg, vilket är 0.8 med besöksparkering inräknad.⁹¹ Förslagen bör ses oberoende av varandra och kan bebyggas i var sin takt. Föreslagen etappordning finns ej då jag anser dem göra ungefärliga och likvärdiga ingrepp i miljön.

Allmänt om föreslagen förtätning

För de valda förtätningsområdena har vissa gemensamma beaktanden gjorts, vilka jag nedan kommer att ta upp. Efter den allmänna beskrivningen följer en mer individuell framställning av varje område.

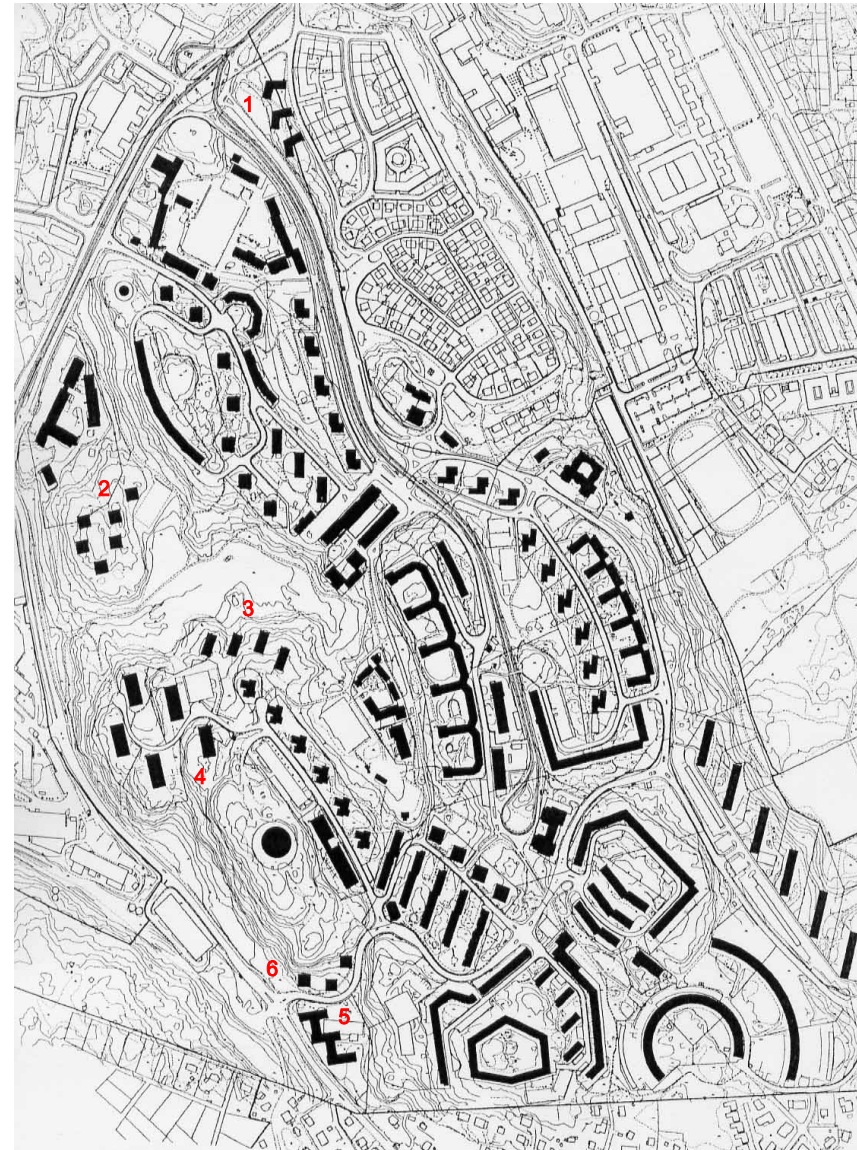
Gemensamt för samtliga föreslag är att de är tänkta att följa den befintliga planens form och struktur. Detta har bland flera andra beaktanden varit en viktig utgångspunkt, då planen är likt en skulptur och så tydligt genomtänkt. Planen är en mycket viktig del av områdets karaktär och genom tillägg i området får vikten av denna inte bortses. I de olika förslagen har jag försökt att följa planens struktur genom att samtliga hus, via upprepningar, är placerade i grupper förutom i ett av förslagen, där tillägget istället är förankrat till en redan befintlig husgrupp. Bebyggelsen ligger med lagom avstånd från varandra och följer därmed de rumsliga proportioner som är typiska för området. Både hustyp och form i samtliga förslag, finns representerade i

området. Husens placering i landskapet har gjorts med den variation som finns i Södra Guldheden. I stort sett är samtliga förslag anpassade till det befintliga vägnätet med vissa undantag som utgörs av den angöring som behövs till de enskilda husen. Hur den arkitektoniska utformningen skulle kunna tänkas bli lämnar jag i detta arbete, trots att det skulle vara en intressant bit att ta tag i.

Likt de tankar som gällde vid trafikdifferentieringen av området, angörs ingen föreslagen bebyggelse direkt från Doktor Allards gata. Detta är på grund av att trafiksystemet likt bebyggelsen i området, vittnar om de tankar som rådde vid Södra Guldhedens tillkomst. Man bör se bebyggelsen och trafiksystemet som en helhet och inte var för sig.

Viktiga så kallade gröna korridorer i Södra Guldheden, har beaktas som skyddsvärda och därför har platser inte föreslagits som möjliga som på något sätt skulle skära av dessa. Även platser som inte skulle kunna möjliggöra ett bra boende, har också valts bort som möjliga. I de förslag som direkt berör det större grönområdet, har beaktanden gjorts vilka gäller sammanhållenheter, vikten av gröna korridorer, placering av bebyggelsen på höjdparter och att därmed hålla dalgången fri från bebyggelse.

Förslagen innebär att grönytor tas i anspråk. Så kallad gråmark finns inte tillgänglig i Södra Guldheden och med tanke på dagens brist på parkeringsplatser i området, är det svårt att ta befintliga parkeringsanläggningar i besittning.

Föreslagna platser för förtätning

Beträffande föreslagna parkeringsplatser föreslås dessa främst lösas genom separata anläggningar, då det är besvärligt att lösa det stora behovet mellan husen. Detta främst på grund av den kuperade terrängen som området består av. Det är även synd att uppta alltför stora grönytor för uppställning av bilar. Önskas parkeringsbehovet lösas mellan husen krävs det en mindre omfattning av antal föreslagna lägenheter.

Vidare anses samtliga förslag vara en utveckling av området med bibehållen karaktär.

Förslag 1 – Slutning vid Wavrinskys plats

Föreslagen plats, från norr – Foto 2004

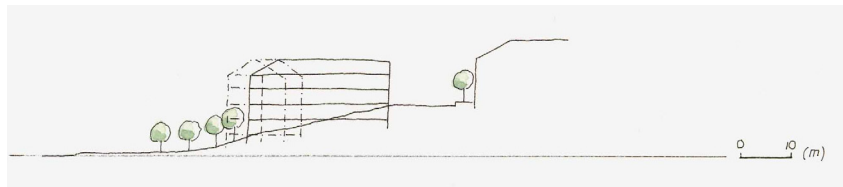
Beskrivning av platsen

Den föreslagna platsen ligger i nära anslutning till Wavrinskys plats, Doktor Allards gata och angränsar till kvarteren med Landshövdingehus i Södra Guldhedens norra del. På andra sidan Doktor Allards gata ligger Guldhedsskolan. I dagsläget består platsen främst av naturlig grönska men också till viss del av mer ordnad grönyta. Till stora delar är platsen relativt brant ned mot Doktor Allards gata.

På de ställen där förslaget utgörs av naturmark är det troligtvis inte så många människor som rör sig. Men däremot är gångvägen mellan naturmarken och den anlagda grönskan, väl använd. Denna kommer enligt detta förslag behöva tas helt i anspråk.

Beskrivning av förslaget

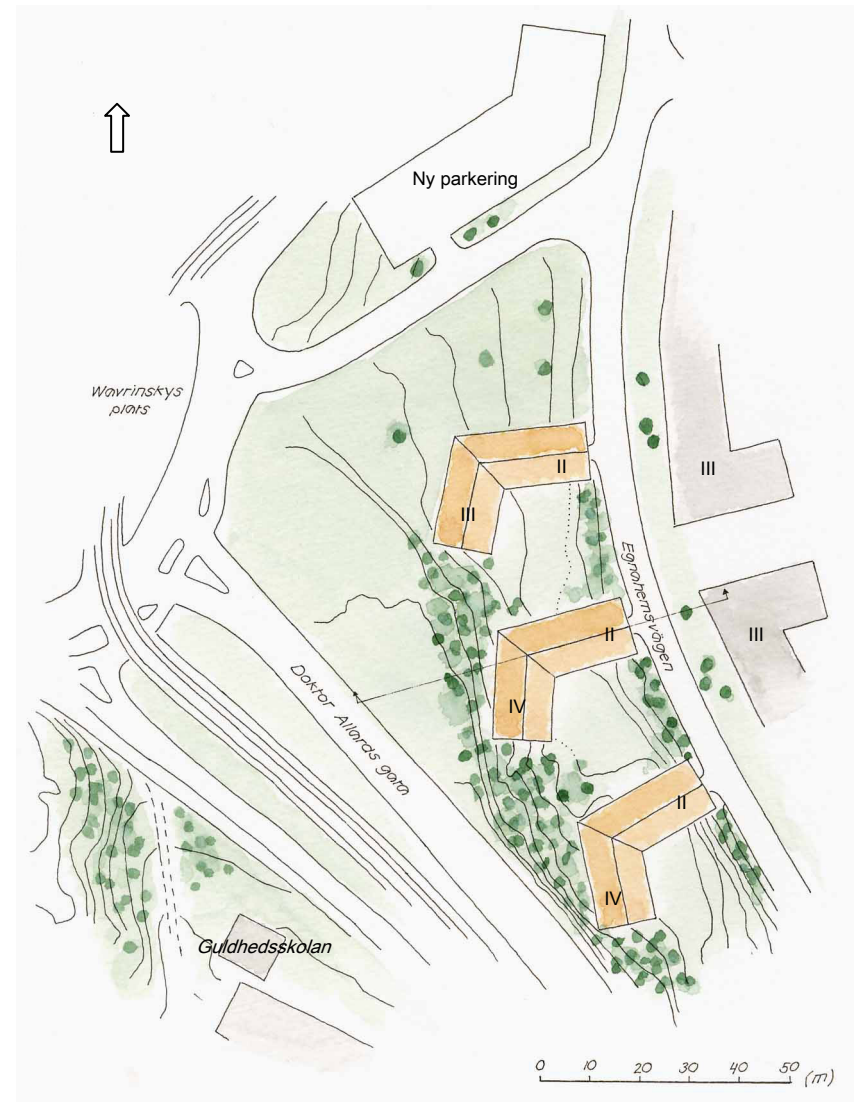
Egnahemsvägen är en vacker gata med stora böljande träd utefter sin ena, idag obebyggda, sida. Det är därför viktigt att genom förtätning inte bygga bort dessa kvaliteter. Jag har därför låtit tvärställda lameller gå ut med gaveln från gatan för att sedan bilda en gård längre ner som skydd från biltrafiken från Doktor Allards gata. Likt övrig bostadsbebyggelse i området har jag låtit huskropparna upprepa sig, men med en viss vridning utefter gatan. Angöringen till bostäderna sker från Egnahemsvägen. Parkering bör ske på föreslagen parkeringsyta då Egnahemsvägen redan är överbelastad med bilar.

Sektion

Vinster

Genom att bebygga branten skulle upplevelsen av sträckan Wavrinskys plats – Doktor Fries torg, förmodligen höjas i positiv utsträckning. Doktor Allards gata anses i nuläget vara både lång och tråkig, därför skulle föreslagen byggnation kunna lätta upp intrycket av denna. Upplevelsen av planförslaget skulle också medföra olika intryck beroende från vilket håll man kommer, vilket förhoppningsvis skulle kunna förhöja variationen i stadsbilden ytterligare.

Planförslag 1

Eftersom det inte heller finns några utblickar från bostäder över denna del av Doktor Allards gata, kan det kännas olustigt att gå sträckan under kvällstid. Därför skulle de föreslagna bostäderna lysa upp omgivningen och göra sträckan mer livfull. Den föreslagna bebyggelsen kommer också att medföra ett boende med höga kvaliteter såsom närhet till stan, god kollektivtrafik, grönska och ett samband med en uppskattad stadsdel.

Förluster

Trots att jag valt att hålla bebyggelsen låg närmast Egnahemsvägen och att denna sedan växer sig högre i och med slutningen ner mot Doktor Allards gata, kommer viss utsikt skymmas för de boende i Landshövdingehusen. Det kommer också alstras mer trafik på den redan övertrafikerade gatan. En trafikutredning behövs därför vid en eventuell förtätning på denna plats. Till viss del kommer den anlagda grönytan tas i anspråk, vilket kommer att stänga in Landshövdingehusen något bakom den föreslagna bebyggelsen. De nytillkomna bostäderna kommer också troligtvis störas något av biltrafiken på Doktor Allards gata och av spårvagnen som går längs med denna, likaså från trafiken vid Wavrinskys plats.

Axonometri över föreslagen förtätning, från sydväst

Fakta

Antal lägenheter: 45

Antal parkeringsplatser: 35

Markägare: Göteborgs kommun

Platsen enligt öp: Huvudsakligen bostäder (bostäder samt bostadsanknuten service)